

De lezer van de Alkmaarsche Courant kiest:

De Grootste Alkmaarder aller tijden

Stem en win VIP-kaarten

Onder de stemmers voor de 'Grootste Alkmaarder' worden vijftien VIP-kaarten verlot voor het Noord-Hollands Wintercircus in Heiloo.

Laat u verwonen en verrassen tijdens de voorstelling op 30 december 2012 om 10.00 uur.

'Het populairste familiecircus van Nederland' presenteert eind dit jaar een combinatie van modern en klassiek circus. 'Nooit eerder waren in één productie zoveel verschillende stijlen te zien. Revolution is dan ook een mix van galopperende paarden, gespierde acrobaten, opzwepende muziek, bijzondere acts en veel show', belooft circusdirecteur Alex Sijm.

'Leerzaam en vermakelijk'

Vaak was er bij de samenstellers van de groslijst het gevoel 'dat appels met peren worden vergeleken'. „Want de heldhaftigheid van de één, de glanzende carrière in een lang arbeidzaam leven opgebouwd en de actuele populariteit van een BN'er zijn niet met elkaar te vergelijken.“ „Wij kwamen verrassende namen tegen, waarvan de kennis al geruime tijd was verdamppt. Door toevalligheden kunnen ze weer gaan leven. Zouden immers de helden van de Tachtigjarige oorlog ook zo tot de verbeelding spreken zonder de recente opgravingen op de Paardenmarkt, zonder een nieuw ingericht Stedelijk Museum? Dat besef maakt de samenstellers bescheiden over hun keuze. Maar desondanks hopen we dat het leerzaam en vermakelijk zal zijn voor de lezers en dat het de stad zal helpen om het gevoel van verbondenheid met de geschiedenis te versterken.“

Hoe gaan we stemmen?

De lezer van de Alkmaarsche Courant gaat de grootste Alkmaarder kiezen. De volgende 'spelregels' zijn van toepassing:

Per (huis-)adres kan er één keer worden gestemd. Er mogen per keer drie kandidaten worden gekozen. Stemmen kan tot en met **donderdag 20 december**.

De grootste Alkmaarder kan op drie verschillende manieren worden gekozen.

- Per brief: stuur uw lijstje met uw drie 'toppers' naar de redactie van de Alkmaarsche Courant, Voordam 11, 1811 MA Alkmaar. Graag vermelding van uw naam en adres.
- Per mail: stuur uw lijstje naar redactie.ac@nhd.nl onder vermelding van 'Grootste Alkmaarder'. Met vermelding van uw naam en adres.
- Via de website: surf naar de website www.nhd.nl, ga naar regio Alkmaar en stem.

Wie wel en wie niet?

Het was een flinke kluif voor de Historische Vereniging Alkmaar: de grootste stadgenoten. Er kwamen meer dan honderd kandidaten op tafel. Die werden uiteindelijk teruggebracht naar vijftig.

De HVA (Historische Vereniging Alkmaar) had bij de keuze de volgende uitgangspunten:

- Vertegenwoordiging van alle eeuwen, van de 15e tot nu.
- Vertegenwoordiging van verscheidene disciplines.
- Vertegenwoordiging van mannen en vrouwen.
- Vertegenwoordiging van een redelijk aantal eigentijdse Alkmaarders.
- Men moet geboren, en/of getogen Alkmaarder zijn. Wie alleen korte tijd in Alkmaar verbleef, hoe beroemd ook (Murdilius, Jan van Scorel), viel daarom af.

De verkiezing van de Grootste Alkmaarder aller tijden

De verkiezing van de Grootste Alkmaarder aller tijden is een idee van de Alkmaarse politica Annelies Janssen van Leefbaar Alkmaar en de redactie van de Alkmaarsche Courant.

De lijst van vijftig kandidaten is samengesteld door de Historische Vereniging Alkmaar. Het Regionaal Archief Alkmaar verleende medewerking aan de totstandkoming van deze speciale pagina's.

Regionaal Archief

Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

De Grootste Alkmaarder

De lezer van de Alkmaarder

Cornelis
Cornelisz. Buys I

Alkmaar, ca 1480 –
Alkmaar ca 1520

Over deze schilder is weinig met zekerheid bekend. Hij was de broer van Jacob Cornelisz. van Oostsanen en de vader van Cornelis Buys II; misschien was hij de leermeester van Jan van Scorel. Aan hem is onder andere de gewelfschildering van het Laatste Oordeel (1518) toege schreven, dat zich bevindt in de koorsluiting van de apsis van de Alkmaarse Grote Sint-Laurenskerk. Ook aan andere werken in deze kerk werkte hij mee. Hij was de belangrijkste schilder van Alkmaar.

en in 1519 zelfs de enige. De ontmoeting van Rebekka en Eliëzer bij de put wordt door Buys toegeschreven. Men veronderstelt dat hij mogelijk ook de 'Meester van Alkmaar' is, de schilder van de beroemde Zeven Werken van Barmhartigheid (1504).

Adriaen
Anthonisz

Alkmaar 1541 - Alkmaar 1620

Adriaen Anthonisz werd opgeleid als landmeter, was wiskundige en vestingbouwkundige. Hij leerde de nieuwe ontwikkelingen in de Italiaanse vestingbouwen kennen en zette dit om naar de Nederlandse omstandigheden. Allereerst paste hij deze inzichten toe in Alkmaar. Hij verving de stads muren door muren en bolwerken van aarde en klei waardoor geschut minder invloed kreeg tijdens belegeringen. Zijn inzichten werden vervolgens toegepast in vele Hollandse

vestingsteden. Hij werd in 1578 fortificatiemeester van de Staten van Holland en werd later superintendent van de fortificatie in Holland en Utrecht. Hij was in Alkmaar vele malen burgemeester, een jaar schepen en tot zijn dood lid van de vroedschap.

Willem Jansz
Blaeu

Uitgeest of Alkmaar 1571 –
Amsterdam 1638

Willem Blaeu was een Nederlandse cartograaf en globemaker. Tussen 1594 en 1596 leerde hij bij de vermaarde Deense astronoom Tycho Brahe instrumenten en globes maken. Terug in Nederland woondde hij zich eerst in Alkmaar, maar vestigde zich in 1599 in Amsterdam. Vanuit zijn huis had hij iedere dag uitzicht op de haven. Het stimuleerde hem bij het maken van globes en zeekaarten. Blaeu bleef zo ook op de hoogte van de nieuwste be-

vindingen van de astronomen en zeelieden. Na 1630 kwam zijn eerste atlas uit, met maar liefst 60 kaarten en teksten in het Duits, Nederlands, Latijn en Frans. Hij werd er wereldberoemd mee. In 1633 werd hij aangesteld als kaartenmaker en examinator van de VOC om de stuurlieden voor te bereiden op hun gevarelijke taak.

Petrus Nannius

Alkmaar 1500 - Utrecht 1562

Hij was een groot humanist en filoloog. Na een studie in Leuven keerde hij terug naar Alkmaar en werd rector van de Latijnse School. Hij bracht de school opnieuw tot bloei. In 1535 vertrok hij weer naar Leuven om daart een functie te aanvaarden als hoogleraar Latijn. Zijn commentaren, vertalingen en uitgaven van klassieke auteurs werden overal in Europa uitgegeven. Hij verwierf zich de achtung en vriendschap van de geleerde mannen van zijn tijd.

Hij hoorde bij de voorhoede van een kritische generatie, maar bleef bij de katholieke kerk. Hij schreef in zijn Miscellanea onder andere over Alkmaar en omgeving.

Maerten Pietersz
van der Mey

Alkmaar 15?? - Alkmaar 1600

Tijdens het beleg van Alkmaar in 1573 was hij stadstimmerman. Hij kreeg de belangrijke taak een brief van het stadsbestuur buiten de stad te smokkelen om aan geuzenleider Diederik van Sonoy te geven, met het verzoek om de dijken door te steken en de sluizen open te draaien om de Spanjaarden te laten verdrinken. Hij reisde verder naar de prins van Oranje in Delft en keerde terug met een

Jacob Metius

Alkmaar ca. 1580 –
Alkmaar 1628

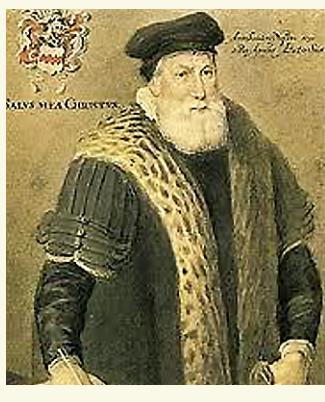
positief antwoord. Dat leidde tot het opgeven van de belegering en dus van de bevrijding van Alkmaar. Het bleek het keerpunt in de Tachtigjarige Oorlog van onschatbaar belang. Ongeveer een jaar later zou Galilei er beroemd mee worden door het bewijs dat de aarde om dezon draait. Het instrument werd een vast onderdeel in de geschiedenis van de wetenschappelijke

revolutie. Het feit dat Jacob geen octrooi verwierf op zijn uitvinding, omdat een paar dagen eerder Johannes Lipperhey ook een telescoop presenteerde, doet weinig af aan het belang van de vinding op zich.

Wie wordt de Grootste Alkmaarder?
Alkmaar stelde een lijst samen van
stad in de loop der eeuwen he
stadsgeschiedenis, gerangschikt
Buys I tot en met

Pieter van
Foreest

Alkmaar 1521 - Alkmaar 1597

Pieter van Foreest studeerde geneeskunde in Leuven en aan verschillende andere Europese universiteiten. Hij promoveerde in Bologna en keerde in 1546 terug in Alkmaar. Hier was hij als geneesheer werkzaam. In 1556 werd hij benoemd tot stadsgeneesheer van Delft en werd daar ook de lijfsarts van Willem van Oranje. Hij nam deel aan de openingsplechtigheid van de Leidse universiteit in 1575, maar ambieerde geen academische functie. Toen Willem van Oranje werd vermoord nam hij deel aan de balseming en lijkshowing. Daar-

na nam hij in Alkmaar zijn praktijk als geneesheer weer op. Op basis van zijn aantekeningen schreef hij in totaal 1350 Observationes met bijbehorende Scholia. Het werd een veel geraadpleegd medisch handboek, wat hem de eretitel 'de Hollandse Hippocrates' gaf.

Trijn Rembrands

Alkmaar ca. 1557 –
Alkmaar 1628

Misschien is zij dezelfde als de lakenkoopvrouw Catharina Remme. Misschien is ze verzonnen omdat Haarlem ook een heldin had. Pas in 1661, dus honderd jaar later, wordt haar naam genoemd als een 16-jarige vrouw die de meeste moed vertoont bij de verdediging van de stad en een man gestreden had. Haar reputatie is altijd in twijfel getrokken, maar dat wil niet zeggen dat het niet waar zou kunnen zijn. Trijn Rembrands werd bekend als de heldin van het beleg van Alkmaar, en we kunnen haar in ieder geval eren als symbool van de moed die onge-

Cornelis
Drebbel

Alkmaar 1572 - Londen 1633

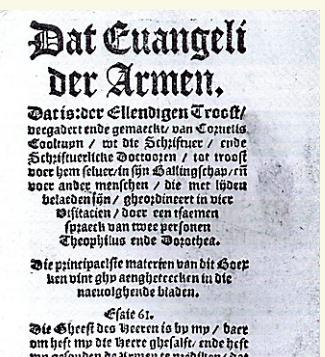
Drebbel had geen universitaire opleiding maar onderzocht de wereld om hem heen proefondervindelijk. Hij leerde te graveren, wat hem van pas kwam bij het maken van de kaart van Alkmaar in 1597. Hij vertrok in 1604 naar Engeland, waar hij een aanstelling aan het hof kreeg. Zijn uitvindingen, zoals een perpetuum mobile, maakten veel indruk. In 1610 verbleef hij een tijdlang aan het vorstelijk hof te Praag. Na terugkeer in Engeland deed hij proeven met onderzeeërs. Bij deze proeven bleef een boot wel drie uur onder water.

Hierbij werd door Drebbel waarschijnlijk kunstmatig zuurstof geproduceerd. Verder ontwierp hij lenzenslijpmachines.

Ook was hij bezig met alchemie en droeg daardoor bij aan de ontwikkeling van de scheikunde. Zijn uitvindingen maakten hem bij leven al legendarisch.

Cornelis
Cooltuyn

Alkmaar 1526 - Emden 1567

Cooltuyn was een universitair geschoold man in de vrije kunsten en de theologie. Hij beheerde Latijn, Grieks en Hebreeuws. Hij was priester in Alkmaar en in Enkhuizen. Daar verkondigde hij als pastoor afwijkende meningen. Ondanks bedreigingen ging hij hier mee door en moest uiteindelijk Enkhuizen verlaten. Uiteindelijk vluchtte hij naar Emden waar hij in 1559 predikant werd. Vanuit Emden bezocht hij nog vele malen Holland om er in verschillende plaatsen de hervorming te bereiden. Door de vele publicaties en het organiseren van de reformatie in Noord Holland wordt hij wel de vader van het Hollands protestantisme genoemd. Hij schreef een prachtige Zieken troost, die eeuwlang is gebruikt.

ing voor te bereiden. Door de vele publicaties en het organiseren van de reformatie in Noord Holland wordt hij wel de vader van het Hollands protestantisme genoemd. Hij schreef een prachtige Zieken troost, die eeuwlang is gebruikt.

Adriaan Metius

Alkmaar 1571 - Franeker 1635

Adriaan Metius, zoon van Adriaen Anthonisz, was in zijn tijd een van de bekendste Nederlandse wiskundigen. Hij studeerde bij Snellius in Leiden en bij Tycho Brahe in Denemarken. Ook gaf hij les in Jena en Rostock. Hij werd uiteindelijk hoogleraar aan de universiteit van Franeker. Wiskunde was toen een breed vak: hij gaf les in navigatie, leer, landmeetkunde, militaire techniek en astronomie. Een beroemdheid als Descartes volgde zijn colleges. Als praktisch en commercieel ingesteld geleerde droeg hij door zijn vestingbouw-

kundige boeken en colleges bij aan de bloei van de Republiek.

Ook rond Alkmaar was de wiskunde hard nodig bij droogmakerijen en het opmeten van land.

Maria
Tesselschade

Amsterdam 1594 –
Amsterdam 1649

Maria Tesselschade Roemersdr Visscher was zeer bedreven in het graveren van glazen, maar blonk vooral uit in de zangkunst. Vooral bekend werd ze echter als dichteres met een voorkeur voor spitsvondige formuleringen. Door haar huwelijk kwam ze in Alkmaar wonen, maar als weduwe keerde ze terug naar Amsterdam waar ze deel uitmaakte van de Muiderkring; ze onderhield nauwe contacten met Hooft, Barlaeus, Huygens en Vondel en

werd door hen zeer gewaardeerd als hun gelijkgestemde vriendin, als hun muze. Ze was zo'n toonbeeld van vrouwelijke creativiteit, dat in 1672 de vrouwenvereniging ter bevordering van de vrouwelijke handwerken 'Tesselschade' werd genoemd.

Jan Arentsz

Alkmaar 15?? - Alkmaar 1573

Jan Arentsz, mandenmaker te Alkmaar en aanhanger van het nieuwe protestants geloof, hield hagopeningen en bracht grote groepen toehoorders op de been, tot wel 4000 mensen. Hij sprak in de Bergemeent en Heiloo, bij Hoorn en Haarlem, in Amsterdam en tot Deventer en Zwolle aan toe.

Na de Beeldenstorm in 1566 moest hij naar Emden vluchten. Begin 1573 keerde hij terug in Alkmaar als de eerste predikant van de 'hervormde' Grote Kerk. Hij organiseerde in maart 1573 in Alkmaar de

eerste protestantse synode. In augustus van datzelfde jaar, tijdens het beleg, stierf hij door ziekte. Op zijn sterfbed zou hij zijn vrienden ter bemoediging hebben gezegd: 'God zal u een goede uitkomst geven en de vijand zal ditmaal de stad niet winnen'.

Frederik de
Houtman

Gouda 1571 - Alkmaar 1627

De Houtman nam onder bevel van zijn broer Cornelis deel aan de eerste Nederlandse reis naar Indië in 1595. Het was het begin van diverse Nederlandse expedities naar 'de Oost'. Op een tweede reis werd hij in Atjeh gevangengenomen en leerde hij in de twee jaar van zijn gevangenschap Maleis. Teruggekeerd in Nederland schreef hij een taalgids over de talen van Maleisië en Madagaskar. Het bevatte tevens een catalogus van 303 sterren van het zuidelijk halfrond. Zowel de taal-

Caesar van
Everdingen

Alkmaar ca. 1617 -
Alkmaar 1678

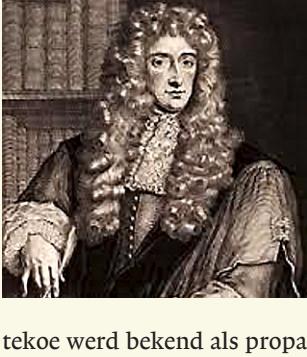

Hij was schilder en trad, waarschijnlijk na een opleiding in Utrecht, in 1632 toe tot het Lucagilde in Alkmaar. Later kwam hij in contact met Jacob van Campen, die hem liet kennismaken met de klassieke kunst uit Italië en een aantal opdrachten bezigde. Zo beschilderde hij de enorme luiken van het orgel front in de Grote Kerk te Alkmaar, dat door Van Campen was ontworpen. In 1646 ging hij naar Haarlem, waar hij in 1651 lid werd van het

schildersgilde. Eén van zijn beste werken is de decoratie van de Oranjeszaal van het Huis ten Bosch in Den Haag. Hier zijn de heldendaden van Frederik Hendrik door hem geschilderd. In 1658 keerde hij terug naar Alkmaar. Hij schilderde veel prachtige historiestukken en portretten; zijn werken worden als hoogtepunten van het Hollands Classicisme gezien.

Cornelis
Bontekoe

Alkmaar 1647 - Berlijn 1685

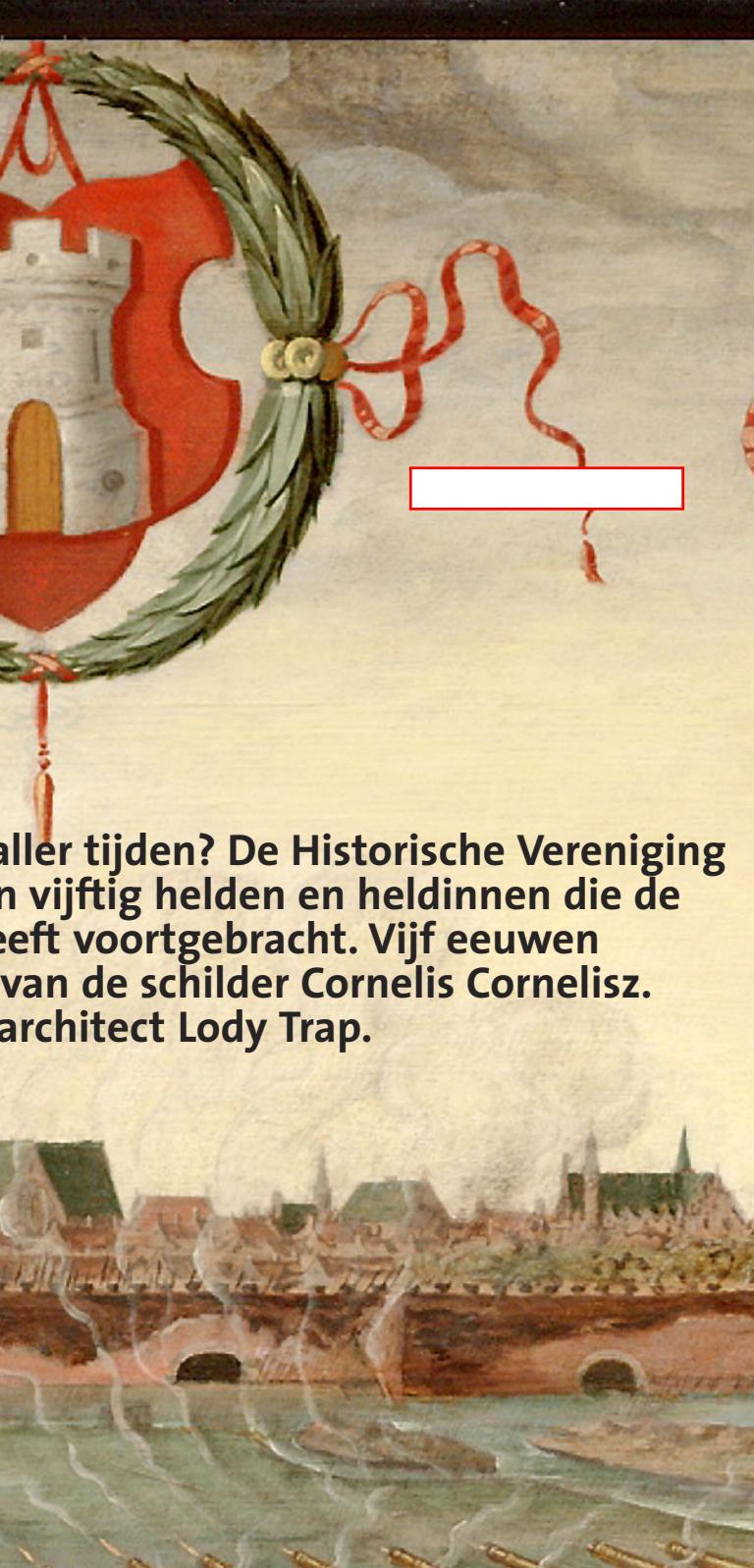
Hij was een spraakmakend arts in de 17de eeuw die eigenlijk Dekker heette, maar zich 'Bontekoe' noemde naar de apothekerszaak van zijn vader in Alkmaar. Hij volgde een medische studie in Leiden en werd aanhanger van de iatrochemica, de genezing door chemische middelen. Door deze geneeswijze kreeg hij een bloeiende praktijk in Alkmaar, maar ook veel tegenwerking. Daarom vertrok hij uit Alkmaar en werd uiteindelijk lijfarts van de keurvorst van Brandenburg. Bon-

tekoe werd bekend als propagandist van het theedrinken, wat volgens hem de gezondheid bevorderde. Zijn eerste boekje was het Tractaat van het excellente kruydt Thee (1678). Thee heeft inderdaad veel gedaan voor de volksgezondheid, hoewel dat achteraf gezien eerder te danken was aan het koken van water.

aarder aller tijden

naarsche Courant kiest

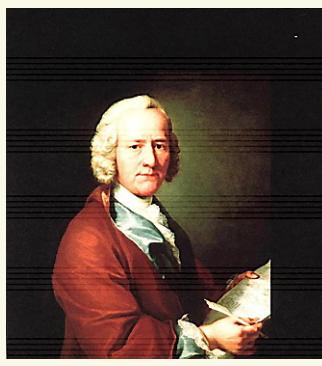

aller tijden? De Historische Vereniging
en vijftig helden en heldinnen die de
heeft voortgebracht. Vijf eeuwen
van de schilder Cornelis Cornelisz.
architect Lody Trap.

Willem de Fesch

Alkmaar, 1687 - Londen, 1761

Willem de Fesch was componist en violist. In het eerste decennium van de 18de eeuw verhuisde het gezin naar Amsterdam. Willem werd daar in 1710 musicus bij de Stadschouwburg aan de Keizersgracht. In 1731 vestigde hij zich in Londen, waar hij gedurende enige tijd de leiding had van het orkest van George Friedrich Händel. Hij was ook actief als solist, gaf les en componeerde. Zijn oeuvre omvat onder meer een mis, verschillende bundels met concerti voor viool en concerti grossi die op de Italia-

anse stijl van onder meer Antonio Vivaldi zijn geënt. Zijn sonates zoals de cellosonates Opus VIII, diverse liederen en muziekstukken voor blokfluit worden nog regelmatig uitgevoerd en opgenomen.

Cornelis Willem Bruinvis

Alkmaar 1829 - Alkmaar 1922

Hij was in Alkmaar o.a. apotheker, lector aan de Geneskundige school, gemeenteraadslid, wethouder, redacteur van de Alkmaarsche Courant, geschiedschrijver en gemeente-archivaris & directeur Stedelijk Museum (beide zonder bezoldiging!). Hij schonk veel geld, boeken, prenten en documenten aan de stad om een professionele opvolging van zijn functies mogelijk te maken.

Hij was evenwel niet vermogen, maar leefde uiterst

sober. Hij schreef tientallen historische publicaties over de stad en de streek. Maakte vele tekeningen om gebouwen en situaties in de stad vast te leggen. Daarnaast was hij medeoprichter van de Zuster-vereniging (1861), en had vele bestuurlijke functies in onderwijs, zieken- en armenzorg.

Cornelia de Lange

Alkmaar 1871 - Amsterdam 1950

Cornelia Catharina de Lange wilde arts worden, iets wat in die tijd nauwelijks geaccepteerd werd, en begon in 1892 haar studie medicijnen.

Daarmee werd ze de vijfde vrouwelijke arts in Nederland.

Ze specialiseerde zich tot kinderarts en kreeg een aanstelling bij het Emma-kinderziekenhuis in Amsterdam. Ze zette zich sterk in voor het terugdringen van de kindersterfte en ijverde voor de totstandkoming van consulta-

tiebureaus. Ze promoveerde, werd hoogleraar kindergeneeskunde aan de Universiteit van Amsterdam en richtte zich op wetenschappelijk onderzoek.

Ze schreef ook enkele voor een breed publiek bestemde boeken en brochures over de verzorging en opvoeding van kinderen.

Gerardus Havingha

Groningen ? 1696 - Alkmaar 1753

Havingha was sinds 1722 organist van de Grote kerk. Het fraaie Van Hagerbeerorgel trof hij in slechte staat aan. In 1723 stelde hij voor een nieuw orgel te bouwen, met gebruikmaking van alles wat nog van het oude orgel van nut was. Franz Caspar Schnitger van Zwolle mocht dit grote werk gaan uitvoeren. Havingha ontmoette landelijk veel weerstand met

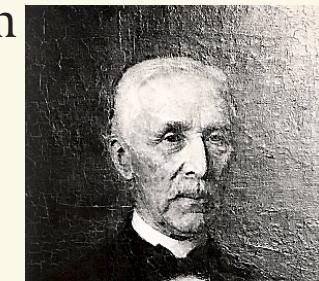
zijn pleidooi voor een 'suyverre reyne harmonie'. Er ontstond vanuit Alkmaar een 'Hollandse Orgelstrijd'. Van Havingha is een grafsteen bewaard in de Grote kerk, links van het 'kleine' Van Covelensorgel. Ook werd een straat naar hem vernoemd.

Cornelis Bosboom

bedoeld is Bosman

Akersloot 1830 - Alkmaar 1911

Hij begon als landmeter, maar werd al snel via de zoutziederij van zijn vader een belangrijk ondernemer. Hij beschikte over een brede belangstelling, een scherpe geest, zakenvinstinct en een tomeloze energie. Als ondernemer vervulde hij een absolute voortrekkersrol in de modernisering van de Alkmaarse nijverheid. De grootste bekendheid verwierf Bosman als directeur van de stoombootonderneming Alkmaar Packet: de

rederij startte een hele reeks stoombootdiensten die Alkmaar verbond met de rest van Noord-Holland. Ook kocht hij scheepswerf 't Hondsbosch die een bloeiende onderneming werd.

Anke van der Vlis

Sliedrecht 1873 - Alkmaar 1939

Anke kreeg bekendheid als christelijk schrijfster onder het pseudoniem Enka. Ze was een sterke persoonlijkheid, die onconventionele standpunten durfde te nemen. Als orthodox christen schreef ze met waardering over vrouwemancipatie en socialisme.

Ze richtte in 1907 de Bond van Christen-Socialisten op en stapte later over naar de SDAP, die ze al snel ook te

burgerlijk vond. Vooral tussen 1914-1918 kreeg zij landelijk grote bekendheid als revolutionaire socialiste. In 1920 richtte zij de Christelijke Volkspartij op. Ze heeft haar leven in dienst van dit ideaal geleefd.

Cornelis van Foreest

Alkmaar 1756 - Heiloo 1825

Jonkheer Cornelis van Foreest studeerde rechten en nam in 1778 plaats in de vroedschap van Alkmaar. Hij liet zich gelden als een voorstaand leider van de patriotten, die streefden naar meer zelfbestuur. In het conflict met stadhouder Willem V werd Cornelis lid van de Commissie van Defensie, die Holland moest verdedigen tegen de troepen van de stadhouder. In de oorlog die volgde op de aanhouding van prinses Wilhelmina moesten de patriotten het afleggen tegen de Pruisische legers. Zij werden uit alle ambten gezet. Na de

komst van de Fransen in 1794 waren de rollen weer omgedraaid. Cornelis werd gekozen als afgevaardigde van de Alkmaarse burgerij en vervulde daarna diverse landelijke functies in de Bataafse Republiek: hij was lid van het Wetgevende Lichaam, en voorzitter van beide Kamers van het Vertegenwoordigend Lichaam.

Pieter Kluitman

1838 - Alkmaar 1913

Pieter Kluitman opende in 1864 in het Verdronkenoord in Alkmaar zijn boekhandel. Behalve een winkel bevonden zich in het pand ook een drukkerij en boekbindery. Zo werd hij de oprichter van Uitgeverij Kluitman in Alkmaar. In de loop der jaren is Kluitman een van de bekendste uitgevers van kinderboeken in Nederland geworden. Series als Dik Trom, Pietje Bell en de Kameleon zijn door hem op de markt gebracht en in heel Nederland gelezen. Toen Uitgeverij Kluitman 40 jaar bestond in 1904,

stoppte de 66-jarige Pieter Kluitman met werken, maar zijn zoons namen het bedrijf over.

Grietje Speur-Paalberg

Nibbixwoud 1877 - Alkmaar 1954

Grietje was dienstbode en wilde iets doen aan de ongeschiktheid van de dienstbode en het kindermesje. Daarom besloot ze in 1902 een bemiddelingsbureau op te richten waarbij ze vooral de belangen van de werkneemsters behartigde. Aan het Ramen vestigde zij een arbeidsbureau, een centraal punt om vraag en aanbod van vooral huishoudelijk personeel bij elkaar te brengen. Hiermee was ze de eerste in Alkmaar, want pas in 1916 besloot de gemeenteraad een gemeentelijk arbeidsbureau

op te richten. Een ondernemende vrouw dus, die opkwam voor een beroeps groep met weinig rechten. In 1926 legde ze bijvoorbeeld ook arbeidsvooraarden vast in een contract.

Gijsbert Fonteyn Verschuir

Alkmaar 1764 - Alkmaar 1838

Zo'n kwart eeuw lang, van 1813 tot 1838, beheerde Gijsbert Fontein Verschuir het Alkmaarse politieke leven totaal. Bovendien was hij lid van de Tweede en later de Eerste Kamer. Verschuir was een zeer autoritair man en duidde geen tegenstand, maar hij was ook een harde werker en zeer deskundig. Door zijn uitstekende contacten heeft hij veel voor Alkmaar bereikt. Zijn belangrijkste prestatie was zonder twijfel de aanleg van het Noord-

Hollands Kanaal, niet langs, maar door de stad. Verder wist hij in 1827 te voorkomen dat de rechtbank werd opgeheven.

Ook begon hij met een programma van openbare werken om Alkmaar te moderniseren.

Gerrit van den Bosch

Alkmaar 1857 - Alkmaar 1931

Hij was margarinefabrikant in Alkmaar en een man van religieuze beginselen. Hij was van 1894 tot en met 1923 zonder onderbreking lid van de gemeenteraad voor de Rooms-Katholieke Staatspartij. Hij ijverde voor de restauratie van het stadhuis, die vooral door zijn toedoen en medewerking door architect Jan Stuyt tot een goed einde is gebracht. Naast andere bestuursfuncties heeft hij zich in het bijzonder ingezet om de historische bedevaarts-

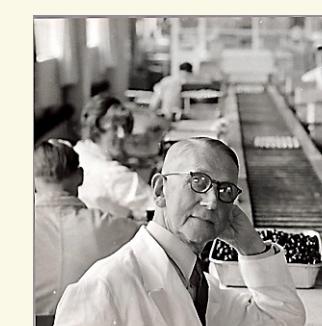
plaatsen zoals Onze Lieve Vrouw ter Nood in Heiloo en de Adelbertusput in Egmond te herstellen en nieuw leven in te blazen.

Hendrik Ringers

Alkmaar 1880 - Alkmaar 1975

Hendrik was oprichter van de gelijknamige chocoladefabriek, die van 1905-1970 was gevestigd te Alkmaar. In het Alkmaarse chocoladefabriek werkten aanvankelijk slechts vijf mensen, maar door de prima kwaliteit groeide de vraag. De fabriek werd dan ook voortdurend uitgebreid en stond bekend als één van de modernste van zijn soort in Europa.

Ringers had op zijn hoogtepunt 1500 werknemers en was de grootste werkgever van

Alkmaar. Als voorzitter van 'Oud Alkmaar' voerde hij actie tegen de plannen van prof. Wieger Bruin om de stadsgrachten te dempen. Dat de stad thans een monumentale aanzicht heeft is aan Hendrik's actie te danken.

Geertruida Bosboom-Toussaint

Alkmaar 1812 - Den Haag 1886

Truitje probeerde haar eigen brood te verdienen door boeken te vertalen en kreeg al snel het advies zelf te gaan schrijven. Dat deed ze in een enorm tempo; elk jaar kwam wel een boek van haar uit. Met de graaf van Devonshire werd ze de eerste historische romanschrijver van Nederland! Truitje trad toe tot de Heilooër Kring en de groep rond het literaire tijdschrift De Gids. Toen ze in 1851 trouwde werd haar door de stad een enorm feest aangeboden, zodoende was ze toen

al. Zij bouwde een indrukwekkend oeuvre op, waarin ook het boek 'Majoor Frans' veel succes oogstte. In dit boek gedraagt de vrouwelijke hoofdpersoon zich allesbehorend vrouwelijk, wat voor die tijd gewaagd was. Deze ereburgers van Alkmaar werd als eerste vrouw in 1870 erelid van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde.

Cécile de Jong

Alkmaar 1866 - Mérerville 1944

Jonkvrouw Cécile de Jong van Beek en Donk was aan het einde van de 19de eeuw de bekendste schrijfster van Nederland. Ze werd vooral beroemd met de emancipatie-roman Hilda van Suylenburg, over een half-zenuwzicke freule die emancipeert tot vrouwvriendelijke advocate en met succes een drukke baan combineert met een gelukkig gezinsleven. Er werden in Nederland meer dan tienduizend exemplaren verkocht en de roman werd ook hevig bekritiseerd. Ze werd geridderd in de Orde van Oranje-Nassau om haar grote verdiensten voor het land.

voor Vrouwenarbeid die bijna honderdduizend bezoekers trok. Cécile bepleitte de invoering van het vrouwensrecht voor het algemeen kiesrecht. Ze werd geridderd in de Orde van Oranje-Nassau om haar grote verdiensten voor het land.

Kees Boeke

Alkmaar 1884 - Abcoude 1966

Na de HBS studeerde Kees Boeke aan de Technische Hogeschool in Delft. Na zijn studie verhuisde hij naar Engeland, waar hij in aanraking kwam met de Quakerbeweging. Hij werd pacifist. Na acties tegen oorlog en dienstplicht werd hij in 1916 uitgezet. Terug in Nederland zette hij zich in voor internationale verzoening en samenwerking. Vanaf 1926 ontwikkelde hij in Bilthoven 'De Werkplaats Kindergemeenschap'. Leidraad in deze door hem opgerichte school was de harmonische ontwikkeling van het kind tot lid van een evenwichtige samenleving. Hij verwierp klassikaal intellectueel gericht onderwijs. Ambachtelijke en sociale vaardigheden kregen evenveel aandacht. Boeke was hiermee baanbrekend en vernieuwend. Met deze inzichten brak hij internationaal door.

Ieder kind tot lid van een evenwichtige samenleving. Hij verwierp klassikaal intellectueel gericht onderwijs. Ambachtelijke en sociale vaardigheden kregen evenveel aandacht. Boeke was hiermee baanbrekend en vernieuwend. Met deze inzichten brak hij internationaal door.

Simon Eikelenberg

Alkmaar 1663 - Alkmaar 1738

Geschiedschrijver van de regio Alkmaar, met name Noord-Kennemerland en West-Friesland. Al op 15-jarige leeftijd publiceerde hij zijn Kroniek d'Alkmaar, twee jaar later gevolgd door zijn Aantekeningen over schilderkunst. Voor de geschilderkunst van het klooster van Egmond is van belang zijn vertaling (uit het Latijn) uit 1732 van de Abtenkroniek van Jan Gerbrandis van Leiden. De belangrijkste bijdragen

van Eikelenberg aan de geschilderkunst betreft zijn boek 'Alkmaar en zyne Geschiedenis', dat in 1739 postuum werd uitgegeven en in 1747 met aanvullingen van Gysbert Boomkamp werd herdrukt.

De Grootste Alkmaarder aller tijden

De lezer van de Alkmaarsche Courant kiest

Johan Ringers

Alkmaar 1885 – Den Haag 1965

Na zijn jeugd en opleiding in Alkmaar ging Johan weg- en waterbouw studeren in Delft. Bij Rijkswaterstaat voerde hij zeer innovatieve projecten uit, zoals de Noordersluis bij IJmuiden, de drooglegging van de Wieringermeer en de bouw van de Afsluitdijk. Hiermee werd Nederland weer beroemd als een land van waterbouwers. Behalve directeur-generaal bij Rijkswaterstaat was hij ook bestuurder van de Indische spoorwegen. Tijdens de oorlog

was hij regeringscommissaris voor de wederopbouw en na de oorlog minister van Openbare Werken. Hij nam deel aan het verzet en bracht het laatste deel van de oorlog in concentratiekampen door. Mede hierdoor trok hij zich later terug uit de politiek, maar bleef een belangrijk adviseur in waterstaatskwesties zoals de Deltawerken.

Jan Wils

Alkmaar 1891 – Voorburg 1972

Een architect die vooral bekend werd als ontwerper van het Olympisch Stadion en het City Theater in Amsterdam. Hij was een groot bewonderaar van de Amerikaanse architect Frank Lloyd Wright, wat resulteerde in een aantal appartementencomplexen die tegenwoordig worden aangeduid met de term Nieuwe Haagse School.

In 1916 ontmoette hij kunstenaar Theo van Doesburg en hun ideeën

over individualiteit en moderne architectuur kwamen zodanig met elkaar overeen, dat Wils hem hetzelfde jaar nog betrok bij de decoratie van het door hem in 1916 ontworpen Villa De Lange in Alkmaar.

Ans Wortel

Alkmaar 1929 – Bergen 1996

Ans (Anna Maria) Wortel was een Nederlands beeldend kunstenaar, dichteres en schrijfster. Zij maakte hoofdzakelijk gouaches en olieverfschilderijen, maar ook aquarellen, tekeningen, collages, lithografieën, etsen, beelden, glassculpturen en glasreliefs. Zij was autodidact en kreeg in 1963 de eerste prijs van de Biënnale de Jeunesse (in Parijs). Wortels werk is sterk autobiografisch. Haar ervaringen als meisje, vrouw, moeder en kunstenares vormden haar inspiratie. Veelvoorkomende thema's zijn liefde, geborgen-

heid, moeder-kind-relaties en kritiek op de groepsnorm. Ans Wortel heeft diverse dichtbundels en boeken geschreven. Van haar hand verschenen eind jaren zestig en begin jaren zeventig vijf dichtbundels waarin haar beeldende kunst en poëtische teksten samenkomen.

Patrick Cammaert

Alkmaar 1950

Nederlandse generaal-majoor van de Mariniers-buitendienst die in diverse vredesmissies leiding heeft gegeven. Hij werkte als commandant van het Nederlandse bataljon Mariniers in Cambodja en in Bosnië. Vanaf oktober 2000 was hij de Force Commander van de VN-missie Ethiopië en Eritrea. In 2002 werd hij militair adviseur voor vredesmissies van de Verenigde Naties. Hij was de hoogste militair binnen de VN en de eerste adviseur van secretaris-

generaal Kofi Annan. Vanaf 2005 was hij commandant van de oostelijke divisie van de VN-missie in Congo. In 2008 kreeg hij de Carnegie Watele Vredesprijs voor zijn verdiensten voor de internationale vrede.

Frits Wester

Veenendaal 1962

Frits kwam jong in Alkmaar wonen en was op zijn zeventiende al betrokken bij de oprichting van het CDJA (CDA-jongeren) in Alkmaar. Op 22-jarige leeftijd zat hij in een groot aantal lokale organisaties op gebieden zoals abortus, euthanasie, werkloosheid en kruisraketten. Wester ontwikkelde zich tot een journalist die veel prijmers bracht. Zo slaagt hij er vrijwel elk jaar in het embargo op de miljoenennota te omzeilen en de begroting al voor de officiële presentatie te publice-

ren. Frits Wester: „AZ is altijd mijn favoriete club gebleven, ook al woon ik er niet meer in de buurt. Kristen Nygaard, dat is altijd mijn favoriete voetballer geweest. Ik spijbelde vroeger om hem op trainingen aan het werk te zien. Maar ik kwam ook voor Hovenkamp, Metgod en Van Rijnsoever. Ik woonde vlakbij De Hout“.

Fritz Conijn

Alkmaar 1923 – Vught 1944

Fritz was nog een scholier toen hij, 17 jaar oud, een van de belangrijkste verzetslieden van de LO-Alkmaar (Landelijke Organisatie voor Hulp aan Onderduikers) werd. In maart 1944 staat hij voorop bij de oprichting van de KP (Knokploeg) in Alkmaar die o.a. overvalen plegt op distributiekantoren en op politiebureaus om aan wapens te komen. De Duitse Sicherheitsdienst blijft de groep van Fritz hardekkig vervolgen.

Hij week uit naar Amsterdam, waar hij een nieuwe KP-groep opzette. Op 19 augustus 1944 werd hij door verraad opgedoken en in Vught ter dood gebracht. Fritz kan, ondanks zijn jeugdige leeftijd, gezien worden als één van de groten van het Nederlandse verzet.

Geertje van Erp Taalman Kip

Alkmaar 1936

Ze studeerde rechten en werd advocaat en later rechter. Omdat het Gerechtshof Amsterdam destijds geen vrouwen aannam werd ze vice-president van de arrondissementsrechtbank Amsterdam.

Ze maakte met veel discipline en energie carrière in een tijd dat fulltime werkende moeders een uitzondering waren. Dat betekende onder andere veel netwerken en nevenfuncties vervullen: ze was bijvoorbeeld gemeenteraadslid in Alkmaar en voorzitter van de Nederlandse Juristenvereniging.

Karin Bloemen

Alkmaar 1960

Karin Bloemen is een zangeres en cabaretière die met haar opvallende verschijning, haar prachtige liedjes en bruissende optredens al sinds 1983 de aandacht op zich weet te vestigen. Al tijdens haar opleiding aan de Academie voor Kleinkunst ontving ze de Pisuisseprijs, een onderscheiding voor de student met de beste theaterprestatie binnen de Academie. Ze ontwikkelde zich als zangeres en actrice in diverse Nederlandse musicals, speelfilms, televisie- en radioprogramma's. Sinds de show La Bloemen wordt ze wel 'Neerlands diva' genoemd.

En vele shows volgden. In 2008 vierde ze met twee shows in theater Carré haar 25-jarig artiestenjubileum. Ze won een Gouden Harp, een Edison en de Annie M.G. Schmidtprijs en werd benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Maarten van der Weyden

Alkmaar 1981

Olympisch- en wereldkampioen bij het openwaterzwemmen. Begin 2001 kreeg hij te horen dat hij acute lympatische leukemie had. Hij verbleef een half jaar in het ziekenhuis. Na vier jaar werd hij uiteindelijk volledig genezen verklaard. Hij pakte het zwemmen weer op en werd meteen Nederlands kampioen op de 800 m vrije slag. Ook zwom hij in 2004 in een recordtijd van 4:20.48 uur het IJsselmee

die zich inzet om kinderen te helpen traumatische oorlogservaringen te verwerken. Ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van de stad Alkmaar in 2004 gaf hij een gratis concert op de Draabbaan. Hij ontving de erepenning van de stad Alkmaar.

Piet Tauber

Alkmaar 1927

Piet Tauber is Alkmaars bekendste architect. Na zijn studie aan de TU Delft maakte Tauber een vliegende start. In 1954 kreeg hij opdracht 523 woningen te ontwerpen in Delft. In 1959 won hij de prijsvraag voor de Provinciale Bibliotheek in Leeuwarden. Hij vestigde begin jaren zestig definitief zijn naam met zijn ontwerp voor de kanselarij van de Nederlandse Ambassade in Washington DC, opgeleverd in 1964.

Hiervoor vele in zijn geliefde Alkmaar, zoals de Geestersingel en het gebouw van de ABN-Amro-Bank aan de Voordam/Zijdam.

Sybilla Maria Dekker

Alkmaar 1942

Na studies personeelswerk en organisatiekunde vond zij banen bij onder andere de Arbeidsinspectie en het ministerie van Landbouw en Visserij. Tot 1996 was zij directeur van het Nederlands Verbond van Ondernemers in de Bouwnijverheid (NVOB) en tot maart 2003 algemeen directeur van werkgeversvereniging AWVN. Dekker was onder meer voorzitter van de Raad van Commissarissen van Heineken Nederlands Beheer

jaar hield hij zijn inaugurele rede als hoogleraar aan de TU Delft, 37 jaar oud. Zijn motto: 'een leven lang "bouwen naar opdracht".

Hij bouwde veel in zijn

Joost Zwagerman

Alkmaar 1963

Joost Zwagerman is een Nederlands schrijver, dichter en essayist. Hij debuteerde in 1986 met de roman *De houdgreep*, die door Carel Peeters in Vrij Nederland werd bestempeld als 'het meest belovende debuut sinds jaren'. Geboortestad Alkmaar vormde het decor van zijn boek *De buitenvrouw*. Behalve romans publiceerde Joost Zwagerman gedichten en essays, en daarnaast is hij ook actief als columnist. In 2003 en 2004 was

hij was Zwagerman presentator van het televisieprogramma VPRO's *Zomer gasten*. Hij werd in 2004 ook de eerste stadsdichter van Alkmaar. Zijn heftige kritiek op het afblazen van Yxie bij de heropening van het Stedelijk Museum Alkmaar in oktober 2012 viel landelijk op.

Lody Trap

Texel 1953

Lody Trap is afgestudeerd aan de Academie van Bouwkunst in Amsterdam. Hij is mededirecteur van Noordwestses architecten en ontwerpers, gevestigd in de watertoren van Alkmaar. Hij won veel prijzen en ontving onderscheidingen, bijvoorbeeld de eerste prijs voor het ontwerp 'Rimpeling in het Landschap', een door Rijkswaterstaat uitgeschreven prijsvraag met het thema 'Verzorgingsplaats van de Toekomst'. In Alkmaar

kend iedereen zijn Singelgarage en de Ringersbrug. Voorts werkte hij voor het PCC Petrus Canisius College aan uitbreidingsplannen voor de REM-eiland vielp